



**IV INTERDYSCYPLINARNA
KONFERENCJA NAUKOWA**

WARSZAWA

W ŚWIETLE BADAŃ NAUKOWYCH



28–29 LISTOPADA 2024 R.

SPIS TREŚCI

PROGRAM KONFERENCJI

- 5 Dzień pierwszy · Sesje 1, 2, 3
- 6 Dzień drugi · Sesje 4, 5, 6, 7, 8
- 7 Sesja posterowa

SESJA 1

- 8 **Magdalena Kuchcik, Kaja Czarnecka, Jarosław Baranowski** · Miejska wyspa ciepła w Warszawie – długoletnie badania warunków termicznych w aglomeracji warszawskiej
- 9 **Anna Jarocińska, Katarzyna Lindner-Cendrowska, Magdalena Kuchcik, Kaja Czarnecka, Sandra Słowińska, Jarosław Baranowski, Anna Kowalska** · Rola parków miejskich w kształtowaniu warunków termicznych i biotermicznych w Warszawie – projekt CLIMPARK
- 10 **Jarosław Suchożebrski, Klaudia Żaba, Igor Dmowski, Maksym Łaszewski** · Chronić czy nie? – Wpływ mokradet na ilość i jakość zasobów wodnych na obszarach podmiejskich Warszawy na przykładzie zlewni Zimnej Wody
- 11 **Magdalena Krzosek-Hołody, Aleksandra Litorowicz** · Społeczne Archiwum Warszawskiej Przyrody jako projekt społeczny i naukowy

SESJA 2

- 12 **Michał Niedzielski, Sławomir Goliszek, Anna Górka** · Wpływ priorytetu dla tramwajów na dostępność do miejsc pracy w Warszawie, 2015-2022
- 13 **Krzysztof Gubański** · Mikromobilność współdzielona – rewolucja czy iluzja miejskiej mobilności?
- 14 **Katarzyna Archanowicz-Kudelska, Anna Nicińska** · Samochodowi rodzice atakują! Miejska legenda czy smutna prawda o warszawskich szkołach w oparach spalin?
- 15 **Sławomir Goliszek** · Miastotwórcza rola metra w Warszawie

SESJA 3

- 16 **Mirostaw Grochowski, Sylwia Dudek-Mańkowska** · Warszawa przyszłości i jej centrum – koncepcja Warsaw Ring – warszawskiego pierścienia
- 17 **Adam Tyszkiewicz** · Uczelniane Powiśle – współczesne katedry nauki i nowa przestrzeń publiczna Warszawy
- 18 **Monika Wróbel, Aleksandra Litorowicz** · Czy da się policzyć sztukę? O bazie współczesnej sztuki publicznej w Warszawie
- 19 **Martyna Obarska** · Opowieści jutra czy pomysły na dzisiaj? Dyskursy miejskie w konkursie Futu-wawa w latach 2012–2021

SESJA 4

- 20 **Mariusz Panczyk, Piotr Samel-Kowalik, Jakub Świtalski, Tomasz Tatar, Mariusz Jaworski, Ilona Cieślak, Filip Raciborski, Joanna Gotlib-Mańkowska, Paweł Koczkodaj, Mirostaw Grochowski, Barbara Baranowska, Urszula Religioni** · Dane zdrowotne mieszkańców Warszawy w latach 2013–2023: Analiza wybranych trendów
- 21 **Dominika Rogalińska, Marek Pieniążek** · Wielkie Miasto. Wielkie Dane: Warszawa w Obiektywie Big Data
- 22 **Piotr Szwarczewski, Bartosz Korabiewski, Jonas Mazeika, Zana Skuratovic, Olga Jefanova** · Środowiskowe archiwa Warszawy i ich zastosowanie w analizach paleogeograficznych
- 23 **Małgorzata Górka, Michał Cabański** · Dostępność danych z rynku pracy dla miast na przykładzie Warszawy

SPIS TREŚCI

SESJA 5

- 24 **Paweł K. Popławski** • Behawioralne i regulacyjne czynniki umożliwiające redukcję strat żywności wycofywanej z obrotu komercyjnego
- 25 **Izabella Tyborowicz** • Tworzenie włączających i bezpieczniejszych przestrzeni kultury: wyzwania i dobre praktyki w pracy z queerowymi osobami z doświadczeniem migracji/uchodźstwa
- 26 **Małgorzata Kurcjuś-Gzowska** Modelowanie i prognozowanie wpływu suburbanizacji na zanieczyszczenie światłem przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji: Studium przypadku cennych terenów przyrodniczych w Warszawie
- 27 **Katarzyna Zak-Caplot** • Język kluczem do aktywnego udziału w kulturze
- 28 **Izabela Lassota** • Obecność miejsc prospołecznych i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako strategię polepszania zdrowia psychicznego u rodzimych i nowoprzybyłych mieszkańców Warszawy

SESJA 6

- 29 **Maciej Smętkowski, Katarzyna Wojnar** • Jakość i dostępność szkolnictwa podstawowego a zróżnicowanie społeczno-przestrzenne postsocjalistycznej metropolii na przykładzie Warszawy
- 30 **Marcel Świerkocki** • Nierówności społeczne w miastach: analiza dostępu do usług publicznych w Warszawie
- 31 **Justyna Wrocławska** • Warszawscy gniazdownicy na tle dużych miast w regionie i w Polsce
- 32 **Katarzyna Kopczewska, Ewa Dobrowolska** • Wskaźnik miejskiej jakości życia QOLI dla danych niskiej granulacji na przykładzie Warszawy

SESJA 7

- 33 **Martyna Dudziak-Kisio** • Warszawa w dialogu: Społeczna różnorodność a wyzwania współczesności
- 34 **Jakub Kompa, Jakub Gładysz** • Rozwój miasta, inwestycje a potrzeby mieszkańców – wybrane problemy zgłaszane podczas konsultacji
- 35 **Joanna Zuzanna Popławska** • Czy Warszawa potrzebuje aktywnych mieszkańców? Studium przypadku sporu o zagospodarowanie Parku Powstańców Warszawy
- 36 **Filip Sawicki, Barbara Sołśnia, Jeremi Angowski, Aleksandra Stemplewska, Aleksandra Sobolewska, Julia Lakhiani, Maja Korczyńska, Piotr Oplotny, Dawid Ogonowski-Sohaj, Dominika Poświęta** • Meandry partycypacji społecznej – przypadek BKDS ds. warszawskiej Wisły
- 37 **Michał Federowicz** • Instytucje edukacyjne i instytucje kultury. Pytanie o synergię

SESJA POSTEROWA

- 38 **Aleksandra Prusak, Jan Frankowski** • Wykorzystanie danych administracyjnych do diagnozy i planowania modernizacji energetycznej budynków w Warszawie – przykład projektu CARE
- 39 **Dorota Rozmus** • Gospodarcze reperkusje pandemii: analiza regionu Warszawskiego stołecznego
- 40 **Jan Samocki, Magdalena Mizera** • Doświadczenie przestrzeni bliskiej przez warszawskie seniorki – rozmowy z Warszawiankami w wieku 65+
- 41 **Paweł Słup** • Obligacje detaliczne dla mieszkańców jako sposób finansowania przedsięwzięć m.st. Warszawy
- 42 **Martyna Sydorów** • Suburbanizacja wewnątrzmijska a dostępność transportowa. Studium przypadku Warszawy
- 43 **Patrycja Tarczyńska** • Odporna Warszawa – ocena poziomu rezyliencji miejskiej i wpływających na nią czynników
- 44 **Rita Góralska-Walczak, Dominika Średnicka-Tober** • Diagnoza i opracowanie wybranej ścieżki transformacji systemu żywnościowego miasta Warszawy pod kątem zrównoważonego gospodarowania żywnością w organizacji żywienia zbiorowego – kodeks dobrych praktyk

PROGRAM KONFERENCJI • DZIEŃ PIERWSZY • 28 LISTOPADA 2024

09:00 – 9:20	INAUGURACJA KONFERENCJI
09:20 – 10:50	Warszawa w obliczu kryzysu: klimat – debata o zagrożeniach i odporności miasta na konsekwencje zmian klimatycznych
10:50 – 11:10	Przerwa
11:10 – 12:40	SESJA 1
12:40 – 13:30	Obiad
13:30 – 15:00	SESJA 2
15:00 – 15:20	Przerwa
15:20 – 16:50	SESJA 3
16:50	Podsumowanie pierwszego dnia konferencji

WARSZAWA W OBLICZU KRYZYSU: KLIMAT – debata o zagrożeniach i odporności miasta na konsekwencje zmian klimatycznych – **moderator: Ludwika Ignatowicz**

Paneliści: Ilona Jędrasik – Zastępczyni dyrektora Instytutu Ochrony Środowiska Instytut Badawczy

Karolina Maliszewska – prezeska Fundacji Sendzimira

Marcin Grądzki – dyrektor Biura Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej Urzędu m.st. Warszawy

Przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Budownictwa Ekologicznego

SESJA 1. ŻYWIŁY W MIEŚCIE – moderator: Ludwika Ignatowicz

- **Magdalena Kuchcik, Kaja Czarnecka, Jarosław Baranowski** (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN) – *Miejska wyspa ciepła w Warszawie – długoletnie badania warunków termicznych w aglomeracji warszawskiej*
- **Anna Jarocińska** (Uniwersytet Warszawski), **Katarzyna Lindner-Cendrowska, Magdalena Kuchcik, Kaja Czarnecka, Sandra Słowińska, Jarosław Baranowski, Anna Kowalska** (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN) – *Rola parków miejskich w kształtowaniu warunków termicznych i biotermicznych w Warszawie – projekt CLIMPARK*
- **Jarosław Suchożebrski, Klaudia Żaba, Igor Dmowski, Maksym Łaszewski** (Uniwersytet Warszawski) *Chroń czy nie? – Wpływ mokradeł na ilość i jakość zasobów wodnych na obszarach podmiejskich Warszawy na przykładzie zlewni Zimnej Wody*
- **Magdalena Krzosek-Hołody** (Uniwersytet Warszawski), **Aleksandra Litorowicz** (Uniwersytet SWPS, Fundacja Puszcza) – *Społeczne Archiwum Warszawskiej Przyrody jako projekt społeczny i naukowy*

SESJA 2. MIASTO W RUCHU – moderator: Sylwia Dudek-Mańkowska

- **Michał Niedzielski, Sławomir Goliszek** (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN), **Anna Górka** (Politechnika Warszawska, Tramwaje Warszawskie sp. z o.o.) – *Wpływ priorytetu dla tramwajów na dostępność do miejsc pracy w Warszawie, 2015-2022*
- **Krzysztof Gubański** (UM st. Warszawy) – *Mikromobilność współdzielona – rewolucja czy iluzja miejskiej mobilności?*
- **Katarzyna Archanowicz-Kudelska** (Akademia Leona Koźmińskiego, Uniwersytet Warszawski), **Anna Nicińska** (Uniwersytet Warszawski) – *Samochodowi rodzice atakują! Miejska legenda czy smutna prawda o warszawskich szkołach w oparach spalin?*
- **Sławomir Goliszek** (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN) – *Miastotwórcza rola metra w Warszawie*

SESJA 3. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA JUTRA – moderator: Agnieszka Ajdyn

- **Mirostaw Grochowski, Sylwia Dudek-Mańkowska** (Uniwersytet Warszawski) – *Warszawa przyszłości i jej centrum – koncepcja Warsaw Ring – warszawskiego pierścienia*
- **Adam Tyszkiewicz** (Uniwersytet Warszawski) – *Uczelniane Powiśle – współczesne „katedry nauki” i nowa przestrzeń publiczna Warszawy*
- **Monika Wróbel** (Fundacja Skwer Sportów Miejskich, Fundacja Puszcza), **Aleksandra Litorowicz** (Uniwersytet SWPS, Fundacja Puszcza) – *Czy da się policzyć sztukę? O bazie współczesnej sztuki publicznej w Warszawie*
- **Martyna Obarska** (Uniwersytet SWPS) – *Opowieści jutra czy pomysły na dzisiaj? Dyskursy miejskie w konkursie Futuwawa w latach 2012-2021*

09:00 – 10:30	SESJA 4
10:30 – 10:50	Przerwa
10:50 – 12.20	SESJA 5
12:20 – 13:10	Obiad
13:10 – 14.50	SESJA 6
14.50 – 16.10	Przerwa
16.10 – 16.40	SESJA 7
16:40	Podsumowanie drugiego dnia konferencji

SESJA 4. ŹRÓDŁA WIEDZY O WARSZAWIE – moderator: Tomasz Zegar

- **Mariusz Panczyk, Piotr Sameł-Kowalik, Jakub Świtalski, Tomasz Tatar, Mariusz Jaworski, Ilona Cieślak, Filip Raciborski, Joanna Gotlib-Małkowska** (Warszawski Uniwersytet Medyczny), **Paweł Koczkodaj** (Narodowy Instytut Onkologii), **Mirośław Grochowski** (Uniwersytet Warszawski), **Barbara Baranowska, Urszula Religioni** (Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego) – *Dane zdrowotne mieszkańców Warszawy w latach 2013-2023: Analiza wybranych trendów*
- **Dominika Rogalińska, Marek Pieniążek** (Główny Urząd Statystyczny) – *Wielkie Miasto. Wielkie Dane: Warszawa w Obiektywie Big Data*
- **Piotr Szwarczewski** (Uniwersytet Warszawski), **Bartosz Korabiewski** (Uniwersytet Wrocławski), **Jonas Mazeika, Zana Skuratovic, Olga Jefanova** (Institute of Geology and Geography of Nature Research Centre, Lithuania) – *Środowiskowe archiwa Warszawy i ich zastosowanie w analizach paleogeograficznych*
- **Małgorzata Górka, Michał Cabański** (Urząd Statystyczny w Bydgoszczy) – *Dostępność danych z rynku pracy dla miast na przykładzie Warszawy*

SESJA 5. DOKTORANCI DLA WARSZAWY – moderator: Paulina Nowicka-Karpińska

- **Paweł K. Popławski** (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie) – *Behawioralne i regulacyjne czynniki umożliwiające redukcję strat żywności wycofywanej z obrotu komercyjnego*
- **Izabella Tyborowicz** (Uniwersytet Warszawski) – *Tworzenie włączających i bezpieczniejszych przestrzeni kultury: wyzwania i dobre praktyki w pracy z queerowymi osobami z doświadczeniem migracji/uchodźstwa*
- **Małgorzata Kurcusz-Gzowska** (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie) – *Modelowanie i prognozowanie wpływu suburbanizacji na zanieczyszczenie światłem przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji: Studium przypadku cennych terenów przyrodniczych w Warszawie*
- **Katarzyna Zak-Caplot** (Uniwersytet Warszawski) – *Język kluczem do aktywnego udziału w kulturze*
- **Izabela Lassota** (Uniwersytet Warszawski) – *Obecność miejsc prospołecznych i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako strategię polepszania zdrowia psychicznego u rodzimych i nowoprzybyłych mieszkańców Warszawy*

SESJA 6. USŁUGI W MIEŚCIE – moderator: Mirośław Grochowski

- **Maciej Smętkowski, Katarzyna Wojnar** (Uniwersytet Warszawski) – *Jakość i dostępność szkolnictwa podstawowego a zróżnicowanie społeczno-przestrzenne postsocjalistycznej metropolii na przykładzie Warszawy*
- **Marcel Świerkocki** (Uniwersytet Warszawski) – *Nierówności społeczne w miastach: analiza dostępu do usług publicznych w Warszawie*
- **Justyna Wrocławska** (Urząd Statystyczny w Warszawie) – *Warszawscy gniazdownicy na tle dużych miast w regionie i w Polsce*
- **Wojciech Hardy, Kristóf Gyódi, Joanna Mazur** (Uniwersytet Warszawski) – *Najem krótkoterminowy w Warszawie*
- **Katarzyna Kopczewska, Ewa Dobrowolska** (Uniwersytet Warszawski) – *Wskaźnik miejskiej jakości życia QOLI dla danych niskiej granulacji na przykładzie Warszawy*

SESJA 7. ZAANGAŻOWANI WARSZAWIACY – moderator: Tomasz Zegar

- **Martyna Dudziak-Kisio** (Uniwersytet Warszawski) – *Warszawa w dialogu: Społeczna różnorodność a wyzwania współczesności*
- **Jakub Kompa** (Citysense), **Jakub Gładysz** (Stowarzyszenie Lepszy Służewiec) – *Rozwój miasta, inwestycje a potrzeby mieszkańców – wybrane problemy zgłaszane podczas konsultacji*
- **Joanna Zuzanna Popławska** (Szkoła Główna Handlowa) – *Czy Warszawa potrzebuje aktywnych mieszkańców? Studium przypadku sporu o zagospodarowanie Parku Powstańców Warszawy*
- **Filip Sawicki, Barbara Sołśnia, Jeremi Angowski, Aleksandra Stemplewska, Aleksandra Sobolewska, Julia Lakhiani, Maja Korczyńska, Piotr Oplotny, Dawid Ogonowski-Sohaj, Dominika Poświata** (Uniwersytet Warszawski) – *Meandry partycypacji społecznej – przypadek BKDS ds. warszawskiej Wisły*
- **Michał Federowicz** (Instytut Filozofii i Socjologii PAN) – *Instytucje edukacyjne i instytucje kultury. Pytanie o synergię*



SESJA POSTEROWA

- **Aleksandra Prusak, Jan Frankowski** (Instytut Badań Strukturalnych, Uniwersytet Warszawski) – *Wykorzystanie danych administracyjnych do diagnozy i planowania modernizacji energetycznej budynków w Warszawie – przykład projektu CARE*
- **Dorota Rozmus** (Urząd Statystyczny w Katowicach, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach) – *Gospodarcze reperkusje pandemii: analiza regionu Warszawskiego stołecznego*
- **Jan Samocki, Magdalena Mizera** (Uniwersytet Warszawski) – *Doświadczanie przestrzeni bliskiej przez warszawskie seniorki – rozmowy z Warszawiankami w wieku 65+*
- **Paweł Słup** (Uniwersytet Warszawski) – *Obligacje detaliczne dla mieszkańców jako sposób finansowania przedsięwzięć m.st. Warszawy*
- **Martyna Sydorów** (Uniwersytet Gdański) – *Suburbanizacja wewnątrzmijska a dostępność transportowa. Studium przypadku Warszawy*
- **Patrycja Tarczyńska** (Uniwersytet Warszawski) – *Odporna Warszawa – ocena poziomu rezyliencji miejskiej i wpływających na nią czynników*
- **Rita Góralska-Walczak, Dominika Średnicka-Tober** (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie) – *Diagnoza i opracowanie wybranej ścieżki transformacji systemu żywnościowego miasta Warszawy pod kątem zrównoważonego gospodarowania żywnością w organizacji żywienia zbiorowego – kodeks dobrych praktyk*

Miejska wyspa ciepła w Warszawie – długoletnie badania warunków termicznych w aglomeracji warszawskiej

Magdalena Kuchcik, Kaja Czarnecka, Jarosław Baranowski
Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

Od 1989 roku Warszawa doświadcza poważnych zmian w przestrzeni miejskiej. Rośnie intensywność zabudowy, a samo miasto rozlewa się na tereny uprzednio rolnicze. W konsekwencji wzrasta intensywność miejskiej wyspy ciepła (UHI). Przez lata ogólnodostępne informacje o temperaturze powietrza w Warszawie pochodziły z 3 stacji IMGW-PIB (Warszawa-Okęcie, Bielany oraz Obserwatorium). W 2001 r. klimatolodzy z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN rozpoczęli tworzenie sieci monitoringu temperatury i wilgotności powietrza w aglomeracji warszawskiej, która w 2018 r. sięgnęła 29 rejestratorów rozmieszczonych w mieście i miejscowościach satelitarnych oraz prezentujących różne typy zagospodarowania terenu.

O ile w latach 1961-1980 średnio w centrum miasta było cieplej o 1°C w stosunku do przedmieść, w latach 2001-2002 o 2°C, to już w okresie 2009-2018 aż o 3,6°C. W tym ostatnim średnia roczna UHI w centrum Warszawy najwyższa była latem (4,5°C), najniższa zimą (2,3°C). Największy kontrast temperatury powietrza między centrum a obrzeżami sięgnął 12,2°C w ostatnich latach.

W kontekście użytkowania terenu, w latach 2009-2018 intensywność UHI w gęstej zabudowie wielorodzinnej wyniosła 2,8°C, na terenach osiedli mieszkaniowych 2,3°C, na terenach przemysłowych 1,4°C, a w parkach śródmiejskich 1,2°C w stosunku do punktu referencyjnego na obrzeżach miasta.

Ocena rozwoju UHI na podstawie scenariusza RCP8.5 oraz planowanego rozwoju miasta pozwoliła na obliczenie przyszłego przestrzennego rozkładu UHI, a także zmian (%) obszarów objętych różną intensywnością UHI. W 2050 r. największa część miasta może być objęta średnim UHI wynoszącym 2,0-2,5°C (30%) oraz 3,5-4,0°C (27%), podczas gdy obecnie pierwszy przedział pokrywa niespełna 14% powierzchni miasta, a drugi nie występuje.

Rola parków miejskich w kształtowaniu warunków termicznych i biotermicznych w Warszawie – projekt CLIMPARK

Anna Jarocińska

Uniwersytet Warszawski

**Katarzyna Lindner-Cendrowska, Magdalena Kuchcik,
Kaja Czarnecka, Sandra Słowińska, Jarosław Baranowski,
Anna Kowalska**

Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

Wpływ terenów zieleni na temperaturę powietrza w mieście jest kwestią poruszaną często w planowaniu przestrzennym w kontekście zmiany klimatu, wzrastającej liczby fal upałów oraz podtopień. Brak jednak dotychczas precyzyjnych wytycznych w jakim stopniu parki o konkretnej wielkości, układzie przestrzennym i strukturze roślinności wpływają na łagodzenie klimatu lokalnego w swoim otoczeniu. Jednym z celów projektu CLIMPARK była precyzyjna i wielowymiarowa ocena wpływu 6 wybranych parków warszawskich (od 3,5 ha do 76 ha) na kształtowanie warunków termicznych i odczuwalnych, zarówno w obrębie ich granic, jak i poza nimi.

Reżim termiczny parków i ich otoczenia badano za pomocą pomiarów meteorologicznych in-situ, prowadzonych regularnie przez 24 miesiące na terenie parków oraz w 1-2 punktach w ich sąsiedztwie. W okresie wegetacyjnym prowadzono uzupełniające kampanie pomiarowe warunków biometeorologicznych i badania kwestionariuszowe percepcji warunków odczuwalnych wśród użytkowników. Warunki termiczne w parkach i ich sąsiedztwie określano również na podstawie analizy rozkładu przestrzennego temperatury powierzchni ziemi (LST) uzyskanej z obrazów satelitarnych Landsat 8 OLI/TIRS. W okresie od stycznia 2022 do końca sierpnia 2024 przeanalizowano wartości LST w parkach oraz w buforach w otoczeniu parków. Określono, jak temperatura zmienia się w ciągu roku w zależności od lokalizacji.

Efektem projektu CLIMPARK będzie m.in. zidentyfikowanie intensywności i zasięgu chłodzącego efektu parków w Warszawie w zależności od ich wielkości, struktury i otoczenia. Uzyskane wyniki pozwolą również lepiej zrozumieć jak tereny zieleni o różnym układzie przestrzennym i składzie gatunkowym roślin przyczyniają się do redukcji stresu cieplnego oraz jak ich specyficzny bioklimat odczuwany jest przez mieszkańców na poszczególnych etapach rozwoju wegetacyjnego roślinności.

Chronić czy nie? – Wpływ mokradeł na ilość i jakość zasobów wodnych na obszarach podmiejskich Warszawy na przykładzie zlewni Zimnej Wody

**Jarosław Suchożębrski, Klaudia Żaba, Igor Dmowski,
Maksym Łaszewski**
Uniwersytet Warszawski

Postępująca urbanizacja obszarów podmiejskich Warszawy powoduje zwiększoną presję na lokalne ekosystemy i prowadzi do negatywnych zmian ilości i jakości zasobów wodnych niewielkich zlewni. Obszary te stają się również miejscami lokalnych konfliktów różnych grup interesów. Niniejszy referat ma na celu prezentację wstępnych wyników dotyczących hydrologicznego funkcjonowania zlewni Zimnej Wody, niewielkiego dopływu Rokitnicy płynącego w powiecie pruszkowskim. W tym celu w okresie od kwietnia do października 2024 r. prowadzono cykliczne pomiary natężenia przepływu oraz oznaczenia wybranych parametrów jakości wody wzdłuż biegu rzeki.

Wyniki wskazują, iż zarówno w okresie suszy, jak i w czasie wezbrań przepływ i skład chemiczny Zimnej Wody w górnej części zlewni kształtowany jest pod wpływem dopływu silnie zanieczyszczonej wody z oczyszczalni ścieków w Nadarzynie. Jednocześnie dzięki obecności obszarów podmokłych i seminaturalnych ekosystemów łąkowych wraz z biegiem rzeki następuje stopniowy spadek stężeń wybranych zanieczyszczeń. Ze względu na dużą retencję wody obszary te pełnią również dużą rolę w ochronie przed skutkami suszy i powodzią. Wyniki wskazują na potrzebę ochrony ekosystemów mokradłowych w dolinach niewielkich rzek nizinnych w terenach zurbanizowanych, które pełnią istotną rolę w retencji wody oraz jej samooczyszczaniu, jak również zwracają uwagę na konieczność dalszego porządkowania i modernizacji gospodarki ściekowej.

Spółeczne Archiwum Warszawskiej Przyrody jako projekt społeczny i naukowy

Magdalena Krzosek-Hołody
Uniwersytet Warszawski

Aleksandra Litorowicz
Uniwersytet SWPS, Fundacja Puszka

Podczas wystąpienia przedstawimy założenia oraz omówimy działania, realizowane w ramach projektu „Spółeczne Archiwum Warszawskiej Przyrody”, który prowadzony jest przez nas od maja 2024 roku dzięki wsparciu m.st. Warszawy. W projekcie skupiamy się na wydobywaniu i upowszechnianiu wiedzy mieszkańców stolicy na temat przyrody oraz wyeksponowaniu wytwarzanych przez nich materialnych artefaktów z nią związanych (takich jak zielniki, fotografie, pamiątki, zbiory geologiczne, kolekcje entomologiczne). Stają się one gromadzonym sukcesywnie budulcem dla bazy danych nie tylko o samej przyrodzie, ale także o skali i sposobie zaangażowania mieszkańców w relacje z nią. Dzięki przedsięwzięciu dowartościować chcemy rosnącą rolę nauki obywatelskiej oraz zwrócić uwagę na wartość kolektywnych modeli wytwarzania i korzystania z wiedzy. Archiwum ma także na celu odczarowanie figur ekologa, przyrodnika czy lokalnego aktywisty i pokazanie, że nie są to koniecznie politycznie uwikłane figury, ale często nasi sąsiedzi, którzy dokumentują ptaki, zbierają nasiona lub sadzą drzewa przy bloku. Są nimi także artyści, pracownicy instytucji kultury oraz działacze organizacji pozarządowych.

Przyjmując tę perspektywę, chcemy zadać pytanie o granice współczesnej nauki, próg wejścia do niej oraz rolę społeczeństwa w wytwarzaniu i dystrybucji wiedzy (*citizen science*). Weryfikujemy także wytwarzane w dyskursie humanistycznym teorie subnatyry (Gissen), czwartej natury (Kowarik), trzeciego krajobrazu (Clement) itp., które tworzą teoretyczne podziały, znacząc bariery wejścia do debaty o przyrodzie. Wracamy do źródeł – relacji spontanicznych, oddolnych, pozbawionych klisz i przejętych paradygmatów, dowartościowując postawy bezinteresownej ciekawości i codziennych praktyk bycia w/i z przyrodą. O Archiwum myślimy w przyszłości także jako o narzędziu wspomagającym projektowanie i planowanie zielonych przestrzeni w mieście.

Wpływ priorytetu dla tramwajów na dostępność do miejsc pracy w Warszawie, 2015-2022

Michał Niedzielski, Sławomir Goliszek

Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

Anna Górka

Politechnika Warszawska, Tramwaje Warszawskie sp. z o.o.

Poprawa czasu podróży transportem publicznym to główne zadanie dla urbanistów i miejskich decydentów, aby zwiększyć jego konkurencyjność w stosunku do samochodów, co można ułatwić, wdrażając preferencyjne rozwiązania infrastrukturalne w transporcie publicznym, takie jak priorytet sygnalizacji świetlnej. Badamy wpływ jednego z takich preferencyjnych rozwiązań, priorytet sygnalizacji świetlnej, na dostępność miejsc pracy w latach 2015–2022 w Warszawie, gdzie w tym okresie wdrożono priorytet na 187 skrzyżowaniach. Opracowujemy metodę wyodrębniania czasu podróży między przystankami z General Transit Feed Service. Odkryliśmy, że wdrożenie priorytetu sygnalizacji świetlnej prowadzi do (1) skrócenia czasu podróży w sieci o 6,7%, (2) zwiększenia dostępności o 5–8,5%, (3) pełny priorytet sygnalizacji świetlnej napędza zmianę dostępności oraz (4) lokalizacja priorytetu i odcinków międzyprzystankowych na granicy centrum miasta napędza zmianę dostępności. Nasza metoda pomaga miejskim decydentom ocenić wpływ priorytetu sygnalizacji świetlnej na dostępność miejsc pracy. Nasze wyniki wskazują na znaczną skuteczność wdrożenia priorytetu sygnalizacji świetlnej.

Mikromobilność współdzielona – rewolucja czy iluzja miejskiej mobilności?

Krzysztof Gubański
UM st. Warszawy

W 2023 r. UM st. Warszawy we współpracy z doktorantem UW Łukaszem Nawaro przeprowadził unikatowe w skali globalnej badanie przejazdów współdzielonymi hulajnogami i rowerami w Warszawie. Badanie polegało na przanalizowaniu danych z 15 milionów przejazdów przekazanych przez operatorów. Próbowaliśmy odpowiedzieć na następujące pytania: Czym różnią się od siebie te rodzaje mobilności oraz grupy ich użytkowników? Jakie są obszary ich oddziaływania oraz związki z transportem publicznym? Czy da się rozwiązać problemy z nieprawidłowo zaparkowanymi hulajnogami?

Podróże współdzielonymi e-hulajnogami oraz rowerami Veturilo mają odmienne charakterystyki. Podróże e-hulajnogami trwają krócej i odbywają się na krótsze dystanse. Podróże Veturilo trwają dłużej i odbywają się na dłuższe dystanse. Podróże e-hulajnogami w Warszawie mają charakter wyspowy i skoncentrowany: duża część przejazdów odbywa się na obszarze ścisłego centrum oraz centrów biurowych lub obszarów turystycznych. System Veturilo ma bardziej rozproszony charakter, a silne jest jego wykorzystanie na obszarze kampusów studenckich. Uzupełniająca rola mikromobilności w ramach systemu transportu publicznego występuje zarówno w przypadku rowerów i hulajnóg, jednak ma ona dwukrotnie większą skalę w przypadku Veturilo. Zaledwie 6% podróży kończyło się w obrębie parkingu wyznaczonego przez ZDM.

Samochodowi rodzice atakują! Miejska legenda czy smutna prawda o warszawskich szkołach w oparach spalin?

Katarzyna Archanowicz-Kudelska

Akademia Leona Koźmińskiego, Uniwersytet Warszawski

Anna Nicińska

Uniwersytet Warszawski

„Początek roku szkolnego – początek samochodowych korków” brzmi cyniczna „mądrość miejska”. Czy rzeczywiście większość warszawskich rodziców wozi swoje dzieci do szkoły samochodami? Jak wpływa to na ruch uliczny – korki, bezpieczeństwo drogowe i zanieczyszczenia powietrza? Czy da się coś zrobić, a jeśli tak, to co, by pod tym względem poprawić sytuację w Warszawie?

W wystąpieniu zostaną przedstawione wyniki społecznego badania projektu CoMobility, głównie analizę ankiet CAWI, na próbie n=1157 mieszkańców stolicy, pokazujących zachowania Warszawiaków, ze szczególnym uwzględnieniem zwyczajów oraz postaw rodziców i opiekunów dzieci w wieku szkolnym. Omówione zostanie jak zwyczaje mobilnościowe zmieniają się po urodzeniu dziecka, a jak w trakcie jego nauki szkolnej i dorastania. Pokażemy na czym polega pokoleniowy transfer zwyczajów oraz jak rodzice oceniają bezpieczeństwo transportowe stolicy i podstawowe środki transportu. Autorki przedstawią także, ilu z nich wybiera transport zrównoważony i jakie są powody takiej decyzji.

Miastotwórcza rola metra w Warszawie

Sławomir Goliszek

Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

W prezentacji przedstawiono ciągłe przemiany w rozwoju przestrzennym zachodniej części Warszawy w latach 2001–2022. W badaniu wykorzystano materiały kartograficzne oraz analizę czasową, uwzględniając czas dojścia pieszo do planowanych stacji metra na Bemowie. Przeprowadzono analizę inwestycji w budynki jednorodzinne i wielorodzinne na terenie całego Bemowa oraz w pobliżu stacji metra. Analiza oparta jest na czterech przedziałach czasowych w celu określenia tempa i charakteru zmian oraz ich wpływu na rozwój terenów. Wybrane okresy analizy to lata 2001–2005, 2005–2010, 2010–2016 oraz 2016–2022. W 2022 roku rozpoczęto budowę ostatniego odcinka drugiej linii metra. Wyniki wskazują, że całkowita liczba budynków wybudowanych na Bemowie w promieniu 833 m od stacji metra wzrosła o 298 w latach 2001–2022, co stanowi wzrost o 64,5%. W tym samym okresie powierzchnia budynków wzrosła o 1 237 405 m², co odpowiada wzrostowi o 136,2% w stosunku do istniejącej powierzchni. Największy wzrost liczby nowych budynków wielorodzinnych odnotowano po 2016 roku, co stanowi dowód na zgodność budowy stacji drugiej linii metra z koncepcją rozwoju zorientowanego na transport (TOD) w zachodniej części Warszawy.

Wsparcie NCN projekt nr 2023/51/D/HS4/00266 pt. „Dojazd szybkim transportem publicznym i samochodem do pracy w porannym szczycie komunikacyjnym”.

Warszawa przyszłości i jej centrum – koncepcja Warsaw Ring – warszawskiego pierścienia

Mirostław Grochowski, Sylwia Dudek-Mańkowska
Uniwersytet Warszawski

Warszawa ma bogatą historię, która znajduje odbicie w jej przestrzeni w wymiarze funkcjonalnym, urbanistycznym, architektonicznym i symbolicznym. Odbudowa Warszawy po wojnie zmieniła jej oblicze a polityka rozwoju doprowadziła do znacznych zróżnicowań społeczno-przestrzennych i różnic w sferze zagospodarowania przestrzennego. W Warszawie w dalszym ciągu brak prestiżowego centrum. Część prawobrzeżnej Warszawy uległa degradacji. Władze miasta podejmują różne działania, mające na celu wprowadzenie zmian w części centralnej miasta. Część z nich to składowe projektu Nowe Centrum Warszawy. Jednocześnie realizowane są inicjatywy w innych częściach miasta, których znaczenie będzie ponadlokalne. We wrześniu 2024 roku Rada Miasta przyjęła GPR dla Warszawy do roku 2030+. Program rewitalizacji, która prowadzona jest w Warszawie od ponad 20 lat, będzie miał znaczenie nie tylko dla Pragi Północ i Południe oraz Targówka. Wydaje się, że będzie on jednym z elementów procesu zszywania miasta – części położonych na dwóch brzegach Wisły. Wydaje się więc zasadną refleksja na temat centrum Warszawy w przyszłości – jego zasięgu, charakteru, funkcji i znaczenia w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta. W referacie przedstawiona jest propozycja warszawskiego pierścienia – *Warsaw Ring* – założenia urbanistycznego, które wykorzystuje zasoby i walory nadwiślańskich części Warszawy.

Uczelniane Powiśle – współczesne katedry nauki i nowa przestrzeń publiczna Warszawy

Adam Tyszkiewicz
Uniwersytet Warszawski

Warszawskie Powiśle należy do najbardziej dynamicznie rozwijających się dzielnic miasta. Duża w tym zasługa Uniwersytetu Warszawskiego, który od kilku dekad realizuje na tym obszarze imponujące inwestycje budowlane. Do najważniejszych należą Biblioteka Uniwersytecka i budynek Dobra 55, a wkrótce dołączą do nich kolejne gmachy, tym razem wydziałowe, przy ul. Furmańskiej i w sąsiedztwie budynku dawnej Łaźni Teodozji Majewskiej. Zainteresowanie uczelni tym fragmentem miasta sięga tak naprawdę XIX wieku, o czym świadczą liczne projekty architektoniczne. W następnym zaś stuleciu, już po II wojnie światowej planowano tu stworzyć warszawską dzielnicę łacińską. Będzie to punkt wyjścia w rozważaniach prelegenta. Przede wszystkim jednak podczas wystąpienia zostanie omówiona współczesna, uczelniana architektura w tym rejonie miasta wraz z nowoczesnym podejściem architektów i urbanistów do kształtowania przestrzeni publicznej. Rozważane będą także takie aspekty jak poszanowanie miejscowej przyrody, dotychczasowych struktur urbanistycznych, kontekst komunikacyjny oraz zbliżenie miasta w stronę Wisły. Uniwersyteckie projekty budowlane ostatnich lat na Powiślu można określić niewątpliwie mianem współczesnych „katedr nauki”, rolą bowiem akademickich budynków jest nie tylko przodowanie w sensie znaczeniowym nad okolicą, ale pełnienie także roli centrów kulturalnych i społecznych. Podczas wystąpienia zostaną skomentowane zarówno szanse i perspektywy jakie stwarza dla Powiśla olbrzymie zainteresowanie uczelni tym fragmentem miasta, ale i ewentualne trudności, które mogą z tego faktu wynikać w kontekście środowiskowym i przestrzennym.

Czy da się policzyć sztukę? O bazie współczesnej sztuki publicznej w Warszawie

Monika Wróbel

Fundacja Skwer Sportów Miejskich, Fundacja Puszka

Aleksandra Litorowicz

Uniwersytet SWPS, Fundacja Puszka

Referat przedstawia wyniki interdyscyplinarnej analizy współczesnej sztuki publicznej w Warszawie, opartej na kompleksowej kwerendzie obejmującej ponad tysiąc realizacji artystycznych powstałych od 1989 roku. Badanie zapoczątkowane w 2010 roku podsumowane zostało w postaci projektu „Aktualizacja. Warszawa i jej sztuka publiczna”. zrealizowanego przez Fundację Puszka i współfinansowanego przez m.st. Warszawa. Celem badania oprócz dokumentacji działalności artystycznej (pomników, murali, rzeźb, instalacji artystycznych, neonów czy działań) w przestrzeni publicznej Warszawy było uchwycenie dynamicznej relacji między sztuką a miastem, analizując, jak różne formy artystycznej ekspresji współtworzą przestrzeń miejską i odpowiadają na jej społeczne, polityczne oraz estetyczne wyzwania.

Projekt koncentruje się na badaniu zarówno trwałych obiektów, jak i efemerycznych interwencji, podkreślając ewolucję funkcji sztuki publicznej – od upamiętnienia po estetyzację, edukację i zaangażowanie społeczno-polityczne. Zamiast skupiać się na pojedynczych dziełach, referat analizuje ogół działań z pola sztuki publicznej w Warszawie jako zjawisko masowe poddane analizie statystycznej, pozwalając na identyfikację kluczowych trendów oraz ułatwiając poszukiwanie relacji sztuki publicznej z procesami transformacji miejskiej.

Istotnym aspektem projektu jest analiza przestrzenna i czasowa, która ukazuje, jak obecność sztuki publicznej zmieniała się w różnych dzielnicach Warszawy, oraz jak brała udział w kształtowaniu lokalnych tożsamości. Wykorzystanie metod statystycznych do badania sztuki w przestrzeni publicznej pozwala na innowacyjne spojrzenie na to, jak różnorodne formy twórczości artystycznej oddziałują na miasto.

Opowieści jutra czy pomysły na dzisiaj? Dyskursy miejskie w konkursie Futuwawa w latach 2012–2021

Martyna Obarska
Uniwersytet SWPS

Wymyślony i prowadzony w latach 2012 – 2021 przez Fundację Puszka konkurs Futuwawa był zaproszeniem do kreowania wspólnej przyszłości Warszawy i opowiadania o niej. Futuwawa, widziana z perspektywy lat i dystansu dzielącego nas od ostatniej edycji stała się nie tylko popularnym konkursem czy forum snucia wizji o przyszłości miasta, ale też cennym zbiorem 818 danych warszawskich, dzięki którym możemy się przyjrzeć przemianom narracji, kierunkom polityk miejskich i sporom towarzyszącym nowym inwestycjom na przestrzeni ostatniej dekady. W zgłoszonych pracach, wyborach jury i internautów widać, jak zmieniały się oczekiwania w stosunku do kształtu przestrzeni publicznych Warszawy, jakie miejskie tematy rezonowały najmocniej, które wątki wniesiono do rozmów o mieście na sztandarach, rozwijających się w tych samym latach, ruchów miejskich w Polsce. Autorzy zaprezentują tę przemianę, przyglądając się wybranym projektom zgłoszonym do konkursu, ich pokonkursowym losom i odbiorowi, oraz posiłkując się kategorią „futuologii rzeczniczej” autorstwa Roberta Jungka. W wystąpieniu rozważony zostanie także potencjał konkursów i wizualizacji (w dobie ich generowania przez AI) w kontekście kształtowania się dyskursu miejskiego.

Dane zdrowotne mieszkańców Warszawy w latach 2013–2023: Analiza wybranych trendów

**Mariusz Panczyk, Piotr Samel-Kowalik, Jakub Świtalski,
Tomasz Tatar, Mariusz Jaworski, Ilona Cieślak,
Filip Raciborski, Joanna Gotlib-Małkowska**
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Paweł Koczkodaj
Narodowy Instytut Onkologii

Mirośław Grochowski
Uniwersytet Warszawski

Barbara Baranowska, Urszula Religioni
Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

Podczas wystąpienia zaprezentowane zostaną wstępne wyniki projektu „#Evidence-based Warsaw’s Health: Implementing Data-Driven Health Assessment for Warsaw Residents”. Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie interaktywnego narzędzia do prezentacji wskaźników zdrowotnych mieszkańców Warszawy z lat 2013–2023, wspierającego decydentów w podejmowaniu opartych na danych decyzji dotyczących polityki zdrowotnej miasta. Projekt, realizowany wspólnie przez Miasto Stołeczne Warszawa i Warszawski Uniwersytet Medyczny, skupia się na ocenie stanu zdrowia mieszkańców, wizualizacji trendów zdrowotnych z uwzględnieniem segmentacji danych. Analizowane wskaźniki obejmują m.in. dane demograficzne i przyczyny zgonów (zasoby GUS), zachorowalność na wybrane choroby niezakaźne (NCD), takie jak choroby układu krążenia i nowotwory (zasoby NFZ). Projekt jest częścią globalnej inicjatywy „Partnerstwo na rzecz Zdrowych Miast”, wspieranej przez Bloomberg Philanthropies, Światową Organizację Zdrowia oraz Vital Strategies. Inicjatywa ta zrzesza miasta, które angażują się w zapobieganie chorobom niezakaźnym i urazom, wspierając wdrażanie skutecznych polityk zdrowotnych. Projekt stanowi kluczowy element strategii rozwoju Warszawy, mający na celu poprawę monitorowania zdrowia mieszkańców i zwiększenie efektywności działań prewencyjnych opartych na rzetelnych danych zdrowotnych.

Wielkie Miasto. Wielkie Dane: Warszawa w Obiektywie Big Data

Dominika Rogalińska, Marek Pieniążek
Główny Urząd Statystyczny

W dobie dynamicznego rozwoju technologii informacyjnych, wykorzystanie nowoczesnych technik badawczych i użycie Big Data jest kluczowe dla zrozumienia funkcjonowania aglomeracji miejskich i planowania ich rozwoju. W wystąpieniu zostaną zaprezentowane eksperymentalne analizy przestrzenne Statystyki Publicznej, dotyczące Warszawy. Do ich przygotowania użyto dużych zbiorów danych, pochodzących między innymi z rejestrów administracyjnych oraz zobrazowań satelitarnych. Przedstawione zostaną metody uzyskania szczegółowych informacji o strukturze demograficznej, zagospodarowaniu przestrzennym i stanie środowiska. W szczególności omówione zostaną możliwości zastosowania wyników do monitorowania mobilności mieszkańców i stanu zagospodarowania przestrzennego oraz oceny warunków życia mieszkańców i dostępności usług publicznych. W wystąpieniu zwrócimy również uwagę na wyzwania związane z integracją i przetwarzaniem dużych zbiorów danych, a także zapewnieniem prywatności i poufności informacji. Wyniki analiz wskazują kluczowe trendy zjawisk zachodzących w mieście, a przez to umożliwią w przyszłości wsparcie procesów decyzyjnych i planistycznych.

Środowiskowe archiwa Warszawy i ich zastosowanie w analizach paleogeograficznych

Piotr Szwarczewski

Uniwersytet Warszawski

Bartosz Korabiewski

Uniwersytet Wrocławski

Jonas Mazeika, Zana Skuratovic, Olga Jefanova

Institute of Geology and Geography of Nature Research Centre,
Lithuania

Obszar miasta stołecznego Warszawy jest bardzo silnie przekształcony w wyniku gospodarczej działalności człowieka. O jej natężeniu, formach i przestrzennym zasięgu mówią liczne opracowania z zakresu historii miasta i jej pradziejów. Wydarzenia wojenne jakie obejmowały obszar miasta sprawiły, że wiele materiałów dokumentujących przeszłość miasta zagięło i ta wiedza niestety jest niepełna.

Wiele miejsc na terenie miasta zostało bardzo zmienionych w wyniku działalności gospodarczej – np. teren współczesnego Muranowa pokrywają kilkumetrowej miąższości osady antropogeniczne a dominujące w krajobrazie miasta Górka Szczęśliwicka czy Kopiec Cwila to formy sztucznie usypane. Są jednak na obszarze Warszawy miejsca, które przez różne okresy funkcjonowania miasta zbierały niczym archiwa materiał, z różnych części jego przeszłości. Były to m. in. glinianki zlokalizowane na terenie dzielnicy Włochy, fosy fortów warszawskich, starorzecza: Czerniakowskie, Wilanowskie czy Powsinkowskie oraz torfowiska zlokalizowane przy skarpie ursynowskiej. Wszystko to co akumulowało się w dnie zbiorników, u podstawy stoków oraz w osadach torfowych może być dość dokładnie wydatowane i dostarcza wiedzy o przeszłości miasta, zarówno o jego przyrodzie jak i o ludziach zamieszkujących te tereny. Zapisane jest to w akumulowanych pyłkach drzew i roślin zielnych, cechach fizykochemicznych osadów oraz różnych mikroartefaktach.

Przedmiotem wystąpienia będzie prezentacja innych źródeł niż pisane, które mogą dostarczyć informacji o zmianach zachodzących w środowisku przyrodniczym zarówno w pradziejach i czasach historycznych jak i tych dokonujących się współcześnie.

Dostępność danych z rynku pracy dla miast na przykładzie Warszawy

Małgorzata Górka, Michał Cabański
Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Dostępność danych o rynku pracy na poziomie miast jest istotna z wielu powodów, zarówno dla władz lokalnych, jak i dla przedsiębiorstw, pracowników, inwestorów oraz analityków. Dane o rynku pracy umożliwiają władzom lokalnym lepsze planowanie polityki społecznej i gospodarczej. Pozwalają na identyfikację obszarów, które wymagają wsparcia. Dane o rynku pracy są istotne dla inwestorów, którzy analizują lokalne warunki gospodarcze przed podjęciem decyzji o ulokowaniu kapitału. Miasta mogą aktywnie promować się jako atrakcyjne miejsca do inwestowania dzięki szerszemu dostępowi do danych o rynku pracy. Miasta wykorzystują też dane o rynku pracy do opracowywania strategii rozwoju gospodarczego. Przedsiębiorcy też potrzebują szczegółowych informacji o rynku pracy, aby móc planować rozwój swoich firm. Dane o rynku pracy pozwalają miastom mierzyć efektywność wdrażanych strategii gospodarczych i programów wsparcia. Dzięki temu możliwe jest ciągłe dostosowywanie działań, aby lepiej odpowiadały one na zmieniające się potrzeby rynku pracy.

Główny Urząd Statystyczny regularnie publikuje dane dotyczące rynku pracy – od danych za grudzień 2022 r. z częstotliwością miesięczną publikuje dane dotyczące pracujących a od danych za styczeń 2024 r. dane dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia i medianę wynagrodzeń, z podziałem na najniższe poziomy agregacji terytorialnej. Prezentacja obejmować będzie tematykę zarówno pracujących w gospodarce narodowej, miar rozkładu wynagrodzeń w gospodarce narodowej ale także bezrobocia rejestrowanego w miastach w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem województwa mazowieckiego.

Behawioralne i regulacyjne czynniki umożliwiające redukcję strat żywności wycofywanej z obrotu komercyjnego

Paweł K. Popławski

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Straty żywności stanowią wyzwanie społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Sprostanie mu wymaga działań w obszarach edukacji i prawodawstwa. Badaniami objęto ekonomiczne, prawne i kulturowe uwarunkowania wycofywania żywności ze sprzedaży detalicznej w punktach handlowych i gastronomicznych oraz hurtowej, a także przekazywania jej organizacjom charytatywnym.

Przeprowadzono analizę aktów prawnych oraz wywiady z przedstawicielami organizacji dobroczynnych, handlu i gastronomii. Wyniki posłużyły do symulacji opartych na teorii gier i cybernetyce społecznej. Pozwoliło to opracować rekomendacje wspierające współpracę między podmiotami oraz wykorzystanie efektu skali w aglomeracji warszawskiej.

Kluczowe znaczenie ma edukacja pracowników handlu, gastronomii i wolontariuszy organizacji charytatywnych. Proceduralne i organizacyjne bariery ograniczają bowiem efektywność współpracy różnego rodzaju interesariuszy, pomimo świadomości problemu i jego skutków społecznych i środowiskowych. Istotnym jest także rozwijanie kompetencji wolontariuszy w zarządzaniu zapasami.

Edukacja i wsparcie współpracy między handlem, gastronomią i instytucjami charytatywnymi mogą przyczynić się do redukcji strat żywności w Warszawie. Władze samorządowe mogą zaś wspierać te działania, ułatwiając komunikację i inicjując mechanizmy wsparcia operacyjnego.

Tworzenie włączających i bezpieczniejszych przestrzeni kultury: wyzwania i dobre praktyki w pracy z queerowymi osobami z doświadczeniem migracji/uchodźstwa

Izabella Tyborowicz

Uniwersytet Warszawski

W ramach swojego wystąpienia przedstawię wyniki badań przeprowadzonych w ramach stypendium m.st. Warszawy dla doktorantów („Czego kultura ballroomowa może nauczyć Warszawę? Tworzenie bezpiecznych przestrzeni kultury dla nowych queerowych warszawiaków i warszawianek”). Dotyczą one zwłaszcza wyzwań w dostępie do kultury osób z doświadczeniem migracji/uchodźstwa szczególnie osób queerowych. Analiza opiera się na dokumentach strategicznych, takich jak „Warszawa 2030” czy „Polityka różnorodności”, oraz na 15 wywiadach z pracownikami warszawskich instytucji kultury oraz z osobami z doświadczeniem migracji/uchodźstwa (przede wszystkim osobami koloru), które są częścią społeczności ballroomowej w Warszawie będącej dla mnie soczewką w ramach projektu. Pracownicy wskazują na liczne wyzwania w pracy z osobami z doświadczeniem migracji/uchodźstwa, w tym bariery językowe, trudności w dotarciu do konkretnych grup i mniejszości, problemy z dotarciem informacji i wyborem odpowiednich kanałów informacyjnych oraz potrzebę tworzenia bardziej włączających i bezpiecznych przestrzeni kulturalnych. W ramach projektu stworzyłam mapę takich miejsc, którą krótko przedstawię podczas wystąpienia oraz zebrałam definicje bezpieczniejszych przestrzeni w trakcie prowadzonych przeze mnie wywiadów. W ramach badań wypracowałam dobre praktyki dotyczące pracy w środowisku wielokulturowym, które mogą wspierać rozwój włączających polityk kulturalnych. Wychodzę z założenia, że Warszawa, jako miasto wielokulturowe, szczególnie po eskalacji wojny w Ukrainie, powinna aktywnie pracować nad zwiększeniem dostępności i włączaniem różnych grup odbiorców, w tym marginalizowanych intersekcjonalnie (migracja/uchodźstwo i queer). Szczególnie istotne jest włączanie osób z różnych grup mniejszościowych do działań instytucji kultury. Wystąpienie zakończę rekomendacjami, które mogą wzbogacić strategię rozwoju Warszawy oraz plan ogólny „Warszawa 2040+”.

Modelowanie i prognozowanie wpływu suburbanizacji na zanieczyszczenie światłem przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji: Studium przypadku cennych terenów przyrodniczych w Warszawie

Małgorzata Kurcusz-Gzowska

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Jednym z celów współczesnych badań nad przestrzenią miejską jest ochrona naturalnych ekosystemów i bioróżnorodności oraz ograniczanie zanieczyszczenia, w tym zanieczyszczenia światłem, które stanowi zagrożenie dla wielu gatunków nocnych i ma negatywny wpływ na funkcjonowanie ludzi. W Warszawie, gdzie tereny zurbanizowane współistnieją z obszarami przyrodniczymi, wyniki analiz wpływu światła sztucznego na przyrodę są istotnym narzędziem wspierającym zrównoważone zarządzanie miastem. W badaniu przedstawiono ocenę ośmiu terenów o wysokiej wartości przyrodniczej w Warszawie, koncentrując się na zanieczyszczeniu światłem. Wykorzystano model uczenia maszynowego do analizy zdjęć z dronów, co umożliwia precyzyjną identyfikację źródeł światła. Metodyka badań uwzględnia identyfikację zagrożonych terenów, analizę natężenia światła oraz stopnia zanieczyszczenia nocnego nieba. Wyniki badań prezentują plan działania dla ochrony ciemnego nieba oraz minimalizacji zanieczyszczenia świetlnego jako kluczowych dla zachowania różnorodności biologicznej i zdrowia ekosystemów. W kontekście zrównoważonego rozwoju miast, takie działania są niezbędne, aby poprawić jakość życia mieszkańców i chronić naturalne zasoby Warszawy.

Język kluczem do aktywnego udziału w kulturze

Katarzyna Zak-Caplot
Uniwersytet Warszawski

W wystąpieniu omawiającym omówię projekt „Język kluczem do aktywnego udziału w kulturze – Stołeczny program włączania osób z doświadczeniem uchodźczym i migranckim (potrzeby, wnioski, propozycje)”, którego beneficjentami są osoby z doświadczeniem uchodźczym i migranckim, nauczyciele i edukatorzy muzealni oraz organizatorzy instytucji kultury. Przedstawię trwałe rezultaty projektu i poruszę następujące zagadnienia:

- jakie potrzeby dotyczące poznawania warszawskich muzeów mają osoby z doświadczeniem uchodźczym i migranckim;
- które stołeczne muzea są dla nich najatrakcyjniejsze pod względem edukacyjnym;
- jak powinny wyglądać dostosowane do ich potrzeb zajęcia i materiały dydaktyczne skupiające się na nauce języka polskiego jako obcego;
- dlaczego i w jaki sposób nauka języka polskiego jako obcego w przestrzeni stołecznych muzeów przyczynia się do realizacji celów dokumentu Strategia #Warszawa 2030.

Obecność miejsc prospołecznych i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako strategie polepszania zdrowia psychicznego u rodzimych i nowoprzybyłych mieszkańców Warszawy

Izabela Lassota

Uniwersytet Warszawski

Mieszkańcy miast mają o 40% większe ryzyko rozwoju zaburzeń depresyjnych i lękowych niż osoby mieszkające na terenach wiejskich. Jednym ze sposobów poprawy dobrostanu psychicznego u mieszkańców miast może być wzmacnianie przywiązania do miejsca (Lewicka, 2011). Ma to liczne korzystne konsekwencje dla zdrowia psychicznego – zwiększa dobre samopoczucie, poczucie przynależności i bezpieczeństwa oraz redukuje stres (Scannell i Gifford, 2017). Miejscami, które szczególnie mogą wpływać na dobrostan psychiczny mieszkańców są trzecie miejsca - przestrzenie znajdujące się pomiędzy strefą publiczną i prywatną, które są przeznaczone do integracji lokalnej społeczności, spędzania wolnego czasu i eksploracji. W badaniu wzięło udział 809 osób mieszkających w Warszawie. Próba była reprezentatywna pod względem płci i wieku respondentów. Uczestnicy badania wypełnili Kwestionariusz Zdrowia Pacjenta PHQ-9, Kwestionariusz Zespołu Lęku Uogólnionego GAD-7, skalę przywiązania do miejsca oraz skalę obecności trzecich miejsc.

Wyniki badania pokazują, że przywiązanie do miejsca mediuje relację pomiędzy obecnością trzecich miejsc a dobrostanem psychicznym mieszkańców. Co więcej, przywiązanie do miejsca było pozytywnie związane z większą satysfakcją z życia, zaangażowaniem w sprawy lokalne oraz akceptacją różnorodności w sąsiedztwie. Wyniki badania mogą posłużyć do podejmowanie działań na rzecz zwiększenia jakości życia mieszkańców, wzmocnienia więzi społecznych oraz poprawy ogólnego dobrostanu społeczności warszawskiej.

Jakość i dostępność szkolnictwa podstawowego a zróżnicowanie społeczno-przestrzenne postsocjalistycznej metropolii na przykładzie Warszawy

Maciej Smętkowski, Katarzyna Wojnar

Uniwersytet Warszawski

Autorzy analizują związek między jakością i dostępnością edukacji podstawowej a nierównościami społeczno-przestrzennymi w Warszawie, która stanowi przykład szybko rozwijającej się postsocjalistycznej metropolii. W ciągu ostatnich dwóch dekad Warszawa doświadczyła dynamicznej transformacji charakteryzującej się znaczącymi zmianami społecznymi, ale przy stosunkowo stabilnych zróżnicowaniach społeczno-przestrzennych. W badaniach empirycznych zbadano w jaki sposób te zmiany były powiązane z wynikami uczniów szkół podstawowych, a także jaki wpływ miały na to szkoły niepubliczne i zmiany struktury społecznej w poszczególnych rejonach szkolnych. Wyniki badań ujawniały utrzymującą się polaryzację wyników edukacyjnych związaną z tym, że uczniowie niektórych dzielnic konsekwentnie osiąkali gorsze wyniki szkolne. Badania pokazały przy tym znaczącą rolę lokalnego kapitału ludzkiego i ekonomicznego, a także szkół niepublicznych dla pogłębiania lub łagodzenia zróżnicowań w wynikach szkolnych. Może to stanowić podstawę do właściwego kształtowania interwencji politycznych w celu zaradzenia występującym nierównościami i zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości edukacji publicznej we wszystkich dzielnicach Warszawy.

Nierówności społeczne w miastach: analiza dostępu do usług publicznych w Warszawie

Marcel Świerkocki
Uniwersytet Warszawski

Nierówności społeczne w miastach to złożony problem, który często manifestuje się w przestrzennym dostępie do kluczowych usług publicznych, takich jak szkoły, przychodnie i tereny zielone. Celem tego badania było przeanalizowanie, w jaki sposób dostęp do tych usług zmienia się w zależności od lokalizacji w Warszawie, i jakie wnioski z tego płyną dla polityki miejskiej. Wykorzystując narzędzia GIS (QGIS), dokonano analizy przestrzennej, tworząc wskaźniki dostępności oparte na promieniach dojazdu i wyliczając syntetyczne wskaźniki dostępności dla każdej usługi publicznej.

Badanie obejmowało analizę dostępności terenów zielonych, szkół podstawowych oraz przychodni zdrowia. Wyniki pokazują wyraźne różnice w dostępie między poszczególnymi obszarami miasta (jednostką badawczą były tzw. obszary MSI), wskazując na „obszary kryzysowe”, które wymagają interwencji polityk miejskich. Zaprezentowane zostaną mapy obrazujące dostępność każdej z analizowanych usług oraz porównanie ogólnego wskaźnika dostępności.

Warszawscy gniazdownicy na tle dużych miast w regionie i w Polsce

Justyna Wrocławska
Urząd Statystyczny w Warszawie

Prezentacja ma na celu porównanie charakterystyki gniazdowników mieszkających w Warszawie do tych z innych dużych miast w województwie mazowieckim i w Polsce. Pod uwagę wzięto podział na płeć, aktywność edukacyjną (kształcenie się), aktywność ekonomiczną, niepełnosprawność oraz niepełnosprawność rodzica. Gniazdownik to osoba w wieku 25–34 lata mieszkająca z rodzicami, nieposiadająca współmałżonka i niebędąca sama rodzicem. Populacja gniazdowników nie obejmuje osób rozwiedzionych oraz wdów/wdowców.

W Warszawie odsetek gniazdowników jest jednym z najniższych wśród analizowanych miast. Uzyskane wyniki wskazują, że populacja ta w stolicy jest zróżnicowana pod względem płci. Odsetek studiujących lub uczących się gniazdowników jest najwyższy wśród dużych miast w Polsce. Analizując dane pod względem aktywności zawodowej można zauważyć, że odsetek niepracujących (bezrobotni i bierni zawodowo) jest jednym z najniższych wśród analizowanych miast. Omawiana analiza tej grupy społeczeństwa w Warszawie wskazuje również na niższy odsetek gniazdowników z niepełnosprawnościami niż odsetek gniazdowników mieszkających z rodzicami z niepełnosprawnościami.

Zaprezentowane dane są wynikiem pracy eksperymentalnej „Pokolenie gniazdowników w Polsce”, przeprowadzonej przez Główny Urząd Statystyczny. Źródłem prezentowanych informacji są rejestry administracyjne, na podstawie których opracowany został wykaz ludności wraz z przypisanym adresem zamieszkania. Wykorzystano m.in. rejestry PESEL, ZUS, KRUS, NFZ.

Wskaźnik miejskiej jakości życia QOLI dla danych niskiej granulacji na przykładzie Warszawy

Katarzyna Kopczewska, Ewa Dobrowolska
Uniwersytet Warszawski

Dostępność infrastruktury transportowej, udogodnień handlowych, obiektów rekreacyjnych i terenów zielonych jest powszechnie uznawana za kluczową dla dobrobytu mieszkańców miast. Jednak cechy te są często nierównomiernie rozmieszczone w granicach geograficznych miasta, co prowadzi do różnic w lokalnej jakości życia. Niniejsze badanie koncentruje się na mieście Warszawa w Polsce i wykorzystuje wyżej wymienione cechy oraz ramy koncepcji „15-minutowego miasta” do skonstruowania miejskiego wskaźnika jakości życia (QOLI) na poziomie siatki (grid), który ułatwia porównywanie dzielnic miasta i lokalnych dzielnic. Wyniki naszego badania ujawniają wzorzec jakości życia „wysoki wewnątrz, niski na zewnątrz”, charakteryzujący się wyższymi standardami życia w centralnych dzielnicach i niższymi standardami na obrzeżach miasta. Tekst opublikowany w Scientific Reports (2024): <https://www.nature.com/articles/s41598-024-60241-0>

Warszawa w dialogu: Społeczna różnorodność a wyzwania współczesności

Martyna Dudziak-Kisio
Uniwersytet Warszawski

W obliczu dynamicznych zmian społecznych i demograficznych, Warszawa mierzy się z nowymi wyzwaniami w zakresie integracji i równouprawnienia różnych grup społecznych. W referacie przedstawione zostaną wyniki badania dotyczącego postaw mieszkańców Warszawy wobec różnorodności społecznej oraz grup szczególnie narażonych na dyskryminację. Projekt badawczy, zrealizowany w ramach stypendium m.st. Warszawy dla doktorantów_ek, obejmowało analizę danych zastanych, deklaracji dzielnic i spółek na temat prowadzonych działań na rzecz różnorodności społecznej, zogniskowane wywiady grupowe (FGI) oraz analizę wyników ankiety skierowanej do szerokiego grona Warszawianek i Warszawiaków.

Podczas wystąpienia omówione zostaną kluczowe wnioski dotyczące postrzegania różnorodności społecznej w stolicy, w tym postawy wobec osób o różnym pochodzeniu, orientacji seksualnej, płci, wyznaniu i statusie ekonomicznym. Badania wskazują, że różnorodność jest uznawana za istotny zasób miasta, jednak nadal stanowi wyzwanie w kontekście akceptacji społecznej i integracji. Przedstawione zostaną także rekomendacje dotyczące działań, które mogą przyczynić się do poprawy inkluzyjności Warszawy w ramach przyszłych aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta oraz w procesie tworzenia nowego planu ogólnego. Szczególna uwaga zostanie poświęcona inicjatywom wspierającym różnorodność, podejmowanym na poziomie dzielnic, biur i spółek miejskich, oraz ich wpływowi na kształtowanie tkanki miejskiej.

Rozwój miasta, inwestycje a potrzeby mieszkańców – wybrane problemy zgłaszane podczas konsultacji

Jakub Kompa

Citysense

Jakub Gładysz

Stowarzyszenie Lepszy Służewiec

Inwestycje nieruchomościowe, a także szeroko rozumiany rozwój miast, wywołują często protesty mieszkańców. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest wiele, ale kluczową jest obawa mieszkańców przed zmianami na gorsze. Nowe inwestycje mogą się bowiem wiązać ze zwiększeniem lokalnego ruchu, dodatkowymi korkami, obciążeniem systemu edukacji, czy zmniejszeniem dostępu do wody. Na podstawie własnego, ponad 8-letniego doświadczenia oraz uczestnictwa w kilkunastu projektach inwestycyjnych, powstała lista najczęściej zgłaszanych spraw, wraz z propozycjami ich rozwiązania oraz wytycznymi do prowadzenia procesu skutecznych konsultacji społecznych. Dodać należy, że obserwowane przez nas konsultacje społeczne, dialog o inwestycji i panele obywatelskie, zazwyczaj są krytycznie oceniane przez mieszkańców, ponieważ większość z nich nie uwzględnia większości postulatów, a jeśli to robi, to nie jest wiążąca dla decydentów, w związku z czym mieszkańcy mają poczucie, że ich głos nie jest istotny w procesie podejmowania decyzji.

Czy Warszawa potrzebuje aktywnych mieszkańców? Studium przypadku sporu o zagospodarowanie Parku Powstańców Warszawy

Joanna Zuzanna Popławska

Szkoła Główna Handlowa

Miasto Warszawa w swojej strategii rozwoju do 2030 r. definiuje wizję rozwoju przez pryzmat trzech wartości: aktywni mieszkańcy, przyjazne miejsce, otwarta metropolia. Jednak już pobieżna analiza sposobu zarządzania miastem i jego przestrzenią budzi wątpliwość, czy ta wizja (w odniesieniu do aktywnych mieszkańców i przyjaznej przestrzeni) jest faktycznie realizowana. Niechętne angażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne, konsultacje społeczne realizowane w sposób fasadowy, a także podejmowane w sposób chaotyczny decyzje dotyczące zagospodarowania przestrzennego często powodują protesty mieszkańców (a czasem nawet konflikty), przyczyniają się również do licznych problemów mieszkańców w obszarze transportu publicznego, dostępu do usług tak technicznych jak i społecznych.

Celem wystąpienia jest analiza kierunków rozwoju przestrzennego szybko zmieniającej się dzielnicy miasta – Odolany (Wola) z punktu widzenia tworzenia przyjaznej, funkcjonalnej przestrzeni oraz partycypacji społecznej. Szczególna uwaga będzie poświęcona konfliktowi między dwoma grupami mieszkańców i władzami miasta o kierunki zagospodarowania Parku Powstańców Warszawy, a także sposobowi zarządzania tym sporem. Analiza powstała na podstawie analizy: literatury przedmiotu, prasy lokalnej relacjonującej przebieg sporu oraz analizy mediów społecznościowych ruchów miejskich zaangażowanych w spór.

Meandry partycypacji społecznej – przypadek BKDS ds. warszawskiej Wisły

**Filip Sawicki, Barbara Sołśnia, Jeremi Angowski,
Aleksandra Stemplewska, Aleksandra Sobolewska,
Julia Lakhiani, Maja Korczyńska, Piotr Oplotny,
Dawid Ogonowski-Sohaj, Dominika Poświata**

Uniwersytet Warszawski

Referat poświęcony jest problematyce partycypacji społecznej w procesie programowania i planowania rozwoju oraz zagospodarowania przestrzeni miejskiej. Partycypacja społeczna w procesach kreowania przestrzeni przybiera różne formy. Jedną z nich są w Warszawie komisje dialogu społecznego. Zajmują się one problemami istotnymi z punktu widzenia funkcjonowania Warszawy jako całości lub jej części czy też określonych grup społecznych. Jedną z takich komisji jest Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Warszawskiej Wisły. Obszarem zainteresowania tej komisji jest Wisła i międzywale, obszar który zwyczajowo określany jest jako Dzielnica Wisła – 19 dzielnica Warszawy, która nie jest tworem administracyjnym ale konceptem, który ma promować i koordynować różne działalności zlokalizowane nad Wisłą mające uczynić ten obszar atrakcyjną przestrzenią dla mieszkańców i turystów. W referacie przedstawiono wyniki badania przeprowadzonego w semestrze letnim w roku akademickim 2023/2024, którego celem było poznanie roli, znaczenia i sprawczości BKDS Wisła w procesach decyzyjnych dotyczących Dzielnicy Wisła. Omówiono wyzwania i problemy z jakimi boryka się BKDS Wisła, sposób jego funkcjonowania a także relacje z Urzędem m.st. Warszawy.

Instytucje edukacyjne i instytucje kultury. Pytanie o synergię

Michał Federowicz

Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Prognozy demograficzne są wprawdzie dla Warszawy bardziej łaskawe, niż dla większości innych miast i całej Polski, niemniej i tu przewiduje się stopniowe kurczenie się populacji dzieci. Wobec skąd inąd zrozumiałej presji budżetowej na ograniczanie wydatków, istnieje pokusa zarówno władz centralnych jak i samorządów terytorialnych, by malejąca liczba dzieci w systemie oświaty przekładała się na ograniczanie realnego budżetu oświaty. Tymczasem wzmacnianie edukacji dobrej jakości – a więc też jej sfinansowanie – jest warunkiem przetrwania zarówno w skali jednostkowej jak i społecznej. Wyścig nowych technologii i związana z nim pozycja w wymianie międzynarodowej nie pozostawia wątpliwości – decydującym czynnikiem staje się powszechność kompetencji najwyższej jakości, opartych na umiejętności kreacji, wyobraźni i otwartości na nieznane problemy, w tym takie, których rozwiązanie wymaga grupowego współdziałania.

Warszawa zadbała o liczne badania edukacyjne i okołoedukacyjne, które wskazują jakie miejsca wymagają dodatkowych starań. Pozostałości po okresie pandemii nadal skutkują mierzalną tzw. luką edukacyjną, ale też kosztami zdrowia psychicznego i osłabieniem umiejętności nawiązywania relacji. Warszawa ma też potencjał, by te deficyty przezwyciężyć.

Prezentacja skupia uwagę na możliwości pełniejszego i bardziej owocnego współdziałania instytucji edukacyjnych i instytucji kultury. Pokazuje, że niekiedy instytucje obu tych segmentów funkcjonują trochę obok siebie. Oferta instytucji kultury, chociaż bardzo bogata, nie zawsze jest tworzona z precyzyjnym wyobrażeniem o realnych potrzebach oświaty. Szkoły zaś nie zawsze potrafią wykorzystać istniejące możliwości. Wystąpienie odwołuje się też do przykładów dobrych praktyk i analizuje czynniki warunkujące ich powodzenia.

Wykorzystanie danych administracyjnych do diagnozy i planowania modernizacji energetycznej budynków w Warszawie – przykład projektu CARE

Aleksandra Prusak, Jan Frankowski

Instytut Badań Strukturalnych, Uniwersytet Warszawski

Modernizacja energetyczna budynków stanowi znaczące wyzwanie dla samorządów – zarówno pod względem koordynacji procesu, jak i potrzeby wyważenia celów społecznych, ekonomicznych i środowiskowych. Aby odpowiedzieć na to wyzwanie, opracowaliśmy narzędzie, które agreguje dane administracyjne, umożliwiając wskazanie budynków szczególnie narażonych na skutki kryzysu energetycznego i mieszkaniowego. Narzędzie pozwala zbierać kluczowe informacje na temat stanu technicznego budynków (przeznaczenia, liczby lokali, źródeł ciepła, obecności instalacji OZE) i ich mieszkańców (np. struktura demograficzna, nierówności dochodowe), a następnie generować scenariusze i optymalizować sekwencję renowacji. Narzędzie przygotowaliśmy we współpracy z Miastem Stołecznym Warszawa i C40 Cities w ramach projektu CARE (Carbon-neutral and Affordable Retrofits for Everyone in Need). Podjęte działania pozwolą monitorować stan budynków, zwiększać efektywność inwestycji podejmowanych przez miasto, jak i ograniczyć społeczne koszty transformacji energetycznej.

Gospodarcze reperkusje pandemii: analiza regionu Warszawskiego stołecznego

Dorota Rozmus

Urząd Statystyczny w Katowicach, Uniwersytet Ekonomiczny
w Katowicach

Pandemia COVID-19 miała ogromny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wprowadzone ograniczenia, wystąpienie nowych zjawisk, a także rozwój niektórych działalności wpłynęły na wyniki i kształtowanie się poszczególnych kategorii makroekonomicznych. Od 2020 roku wyraźne są skutki działania pandemii, w związku z czym zmianie uległy procesy determinujące kształtowanie się zjawisk gospodarczych, w tym także wyniki przedsiębiorstw, uległy znacznemu zakłóceniu.

Aby ocenić wpływ pandemii na gospodarkę w Urzędzie Statystycznym w Katowicach zrealizowane zostały prace badawcze mające na celu przeprowadzenie statystycznej analizy oddziaływania czynników zakłócających (pandemia COVID-19) na wybrane wskaźniki makroekonomiczne na poziomie regionalnym takie jak: produkcja globalna, zużycie pośrednie i wartość dodana brutto według sekcji PKD i regionów (NUTS 2). Celem badań była ocena czy, i w jakim stopniu, pandemia COVID-19 wpłynęła na zmianę dotychczasowych trendów kształtowania się podstawowych kategorii makroekonomicznych (tj. produkcja globalna, zużycie pośrednie i wartość dodana brutto) w podziale na sekcje PKD w przekroju regionów (NUTS 2). W referacie zostaną zaprezentowane wyniki badań dla regionu Warszawskiego stołecznego, w szczególności według wybranych sekcji oraz na tle pozostałych regionów.

W analizach wpływu pandemii COVID-19 na wskaźniki makroekonomiczne zastosowano metodę prognoz kombinowanych, które powstają poprzez połączenie wyników prognoz wynikających z różnych modeli. Zestawiając dane rzeczywiste i dane prognozowane odpowiednio dla poszczególnych lat 2020, 2021 oraz dodatkowo danych rzeczywistych dla 2022 roku możliwa była ocena wpływu pandemii na dotychczasowe mechanizmy kształtowania się podstawowych kategorii makroekonomicznych dla Warszawskiego stołecznego.

Doświadczenie przestrzeni bliskiej przez warszawskie seniorki – rozmowy z Warszawiankami w wieku 65+

Jan Samocki, Magdalena Mizera
Uniwersytet Warszawski

Badanie zostało przeprowadzone w celu poznania sposobu, w jaki mieszkanki Warszawy w wieku 65+ doświadczają swojej bliskiej przestrzeni. W tym celu przeprowadzono częściowo ustrukturalizowane wywiady z czterema Warszawiankami. Skupiono się na osobistych narracjach stworzonych przez osoby badane. Na podstawie treści wywiadów dokonano analizy tematycznej i analizy narracji w podejściu konstrukcjonistycznym. Doprowadziła ona do różnorodnych wniosków na temat funkcjonowania warszawskich senierek, między innymi na temat wpływu na ich percepcję bliskości i codzienności czynników takich, jak: powiązanie historii miejsca i historii własnej, wpływ obecności rodziny w bliskiej przestrzeni, znaczenie zieleni miejskiej dla percepcji bliskości oraz postrzeganie własnej osoby wobec ograniczeń. Analiza skupiona na doświadczeniach oraz emocjach badanych osób może posłużyć zarówno dla uwzględnienia perspektywy tych osób podczas działań planistycznych i projektowaniu kampanii społecznych, jak i do oceny wpływu narracji stworzonych przez warszawskie seniorki na temat funkcjonowania w swojej bliskiej przestrzeni na ich dobrostan psychospołeczny. Badanie może stanowić podstawy do pogłębionej analizy na szerszą skalę.

Obligacje detaliczne dla mieszkańców jako sposób finansowania przedsięwzięć m.st. Warszawy

Paweł Słup

Uniwersytet Warszawski

Celem niniejszego referatu jest zaprezentowanie wyników badania możliwości finansowania przedsięwzięć komunalnych za pomocą emisji obligacji detalicznych kierowanych do mieszkańców. Działania takie z jednej strony umożliwiłyby mieszkańcom szersze uczestnictwo w finansowaniu działalności samorządu terytorialnego, z drugiej zaś strony pozwoliłyby na przeniesienie części zadłużenia miasta ze źródeł zewnętrznych (np. kredytów bankowych) na źródła lokalne. Emisja taka sprzyjałaby jednak nie tylko finansowym korzyściom odnoszonym zarówno przez emitenta, jak i przez mieszkańców, ale także korzyściom o charakterze niefinansowym. Skierowanie emisji obligacji detalicznych do mieszkańców Warszawy pozwoliłoby na zwiększenie ich zainteresowania sprawami miasta przez powiązanie ich interesów majątkowych z bieżącą działalnością miasta w sferze użyteczności publicznej i tym samym pośrednio pozwoli zdecydować o dalszym kształcie jego rozwoju. Nie bez znaczenia byłyby także korzyści o charakterze marketingowym. Przeprowadzenie pierwszej w Polsce tego rodzaju emisji przyczyniłoby się do kształtowania pozytywnego wizerunku miasta jako podmiotu innowacyjnego i atrakcyjnego dla inwestorów i mogłoby pozytywnie wpłynąć na jego odbiór. Nie wykluczone, że za przykładem Warszawy pójdą również inne samorządy, również poszukujące źródeł finansowania na poziomie lokalnym – w tym finansowania środkami otrzymanymi od mieszkańców. Referat, omawiając wyniki projektu badawczego w programie stypendialnym m.st. Warszawy dla doktorantów w ramach obszaru „Uwarunkowania prawne emisji obligacji detalicznych skierowanych do mieszkańców Warszawy” oprócz wskazania podstaw prawnych projektowanego rozwiązania przedstawia tego rodzaju rozwiązania stosowane w prawie amerykańskim, oraz prezentuje konstrukcję obligacji przychodowych, które - w założeniu ustawodawcy - miały wpłynąć na zwiększenie poziomu partycypacji społecznej w finansowaniu samorządów terytorialnych.

Suburbanizacja wewnątrzmijska a dostępność transportowa. Studium przypadku Warszawy

Martyna Sydorów
Uniwersytet Gdański

Duże miasta w Polsce rozwijają się dynamicznie, również pod względem mieszkalnictwa. Powstają nowe inwestycje mieszkaniowe. Z racji ograniczonych przestrzeni, budynki lokowane są na obrzeżach miast, na dotychczas niezagospodarowanych obszarach. Peryferyjne położenie nowych osiedli mieszkaniowcy ogranicza ich mieszkańcom dostęp do niezbędnych usług. Rozwój budownictwa mieszkalnego nie jest skorelowana z rozwojem infrastruktury transportowej, co też wpływa na ograniczoną sieć połączeń transportu miejskiego. Niedostateczna sieć połączeń publicznej komunikacji oddziałuje na kulturę mobilności mieszkańców. Do codziennych przemieszczeń częściej wybierają samochody indywidualne, co też generuje wiele niekorzystnych skutków, m.in. kongestie czy wzrost zanieczyszczeń środowiska spalinami.

Celem referatu jest wskazanie dzielnic (obszarów), mających charakter suburbiów wewnętrznych Warszawy oraz oszacowanie dostępności transportowej na tych terenach. Badanie zostało podzielone na 3 główne etapy. Pierwszy z nich obejmował przegląd dokumentów planistycznych i strategicznych miasta stołecznego. Pozwoliło wskazać kierunki rozwoju poszczególnych dzielnic oraz sieci miejskiego transportu publicznego. W drugim etapie skupiono się na analizach z wykorzystaniem narzędzi programów Systemów Informacji Geograficznej (GIS). Dotyczyły one rozkładu sieci transportu publicznego oraz rozmieszczenia budynków mieszkalnych (i ich zmienności w czasie). Następnym tego było wskazanie poziomu dostępności transportowej na suburbiach wewnętrznych Warszawy. Otrzymane wnioski pokazują, że na obszarze miasta występują suburbia wewnętrzne, na których poziom dostępności do miejskiego transportu publicznego jest na różnym poziomie. Zależy to m.in. od jakości infrastruktury transportowej. Niedostateczna dostępność może generować powstawanie zjawiska wykluczenia transportowego mieszkańców suburbiów wewnętrznych. Dodatkowo wymusza na gospodarstwach domowych posiadanie własnego samochodu.

Odporna Warszawa – ocena poziomu rezyliencji miejskiej i wpływających na nią czynników

Patrycja Tarczyńska
Uniwersytet Warszawski

Celem niniejszego wystąpienia jest przedstawienie wyników analizy przestrzennego zróżnicowania poziomu odporności miasta stołecznego Warszawy. W pierwszej części prezentacji wyjaśnię istotność rezyliencji miejskiej w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz jej rolę w zapewnieniu stabilności miasta wobec wyzwań klimatycznych, gospodarczych i społecznych (Shi, Hu, Gan 2024). W drugiej części wystąpienia zaprezentuję uwzględnione w badaniu czynniki wpływające na odporność miejską, które zostały dobrane na podstawie literatury przedmiotu w oparciu o cztery następujące obszary – społeczeństwo, ekonomia, infrastruktura i ekologia (Shi, Hu, Gan 2024; Dehghani, Alidadi Soltani 2023; Zhao, Hu, Han, Chen 2024). Przedstawię także stworzony na ich podstawie system wskaźników, którym przy zastosowaniu metody wag entropii zostały przypisane odpowiednie wagi. W dalszej części wystąpienia omówię metodę pomiaru wskaźnika rezyliencji miejskiej (*Urban Resilience Index*) opracowaną przez zespół badawczy w składzie Z. Zhao, Z. Hu, X. Han, L. Chen oraz Z. Li (2024). Na zakończenie zaprezentuję wyniki przeprowadzonej analizy, obejmujące poziom odporności miejskiej poszczególnych dzielnic Warszawy oraz średni poziom odporności całego miasta, które zostaną wzbogacone o wizualizację przestrzenną.

Diagnoza i opracowanie wybranej ścieżki transformacji systemu żywnościowego miasta Warszawy pod kątem zrównoważonego gospodarowania żywnością w organizacji żywienia zbiorowego – kodeks dobrych praktyk

Rita Góralska-Walczak, Dominika Średnicka-Tober
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Miejskie systemy żywnościowe mogą sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi miast, jak możemy zaobserwować m.in. w Kopenhadze, ale muszą przejść transformację, aby były przyjazne dla środowiska naturalnego, stabilne oraz zdolne do zapewnienia zdrowej żywności o odpowiedniej wartości odżywczej dla wszystkich, zgodnie z aktualnymi rekomendacjami towarzystw naukowych. Sektor żywienia publicznego ogrywa istotną rolę w tym procesie i może stać się kluczowym instrumentem służącym osiągnięciu Celów Zrównoważonego Rozwoju, a w tym zrównoważonej transformacji systemów żywnościowych.

Aby zbadać wybrane elementy systemu żywnościowego miasta Warszawy pod kątem zrównoważonego gospodarowania żywnością, głównie zjawiska marnotrawstwa żywności, i zaproponować praktyczne rozwiązania, nasze badanie zostało przeprowadzone w wybranych placówkach oświatowych na poziomie „mikro” (z perspektywy placówki), „mezo” (analiza systemu/otoczenia, w którym funkcjonuje placówka) oraz „makro” (analiza szerszego krajobrazu/uwarunkowań, w których funkcjonuje placówka). Badanie składało się z trzech elementów: analizy przekrojowej realizowanej za pomocą sondażu diagnostycznego z zastosowaniem kwestionariusza w dwóch grupach (grupa A – nauczyciele szkolni, opiekunowie grup przedszkolnych, dyrektorzy placówek; grupa B – pracownicy kuchni, intendentki, agenci, pracownicy cateringu), zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI) z przedstawicielami placówek oraz wizyty studyjnej w Kopenhadze i przeglądu i analizy dostępnej literatury. Badanie przeprowadzone zostało w pięćdziesięciu placówkach oświatowych, w przedszkolach i szkołach podstawowych, w okresie od marca do września 2023 r.

Identyfikacja i analiza praktyk wpływających na udaną transformację systemu żywnościowego Kopenhagi i odniesienie ich do realiów Miasta Stołecznego Warszawy, umożliwiło opracowanie kodeksu dobrych praktyk zrównoważonego gospodarowania żywnością w organizacji żywienia zbiorowego w Warszawie.